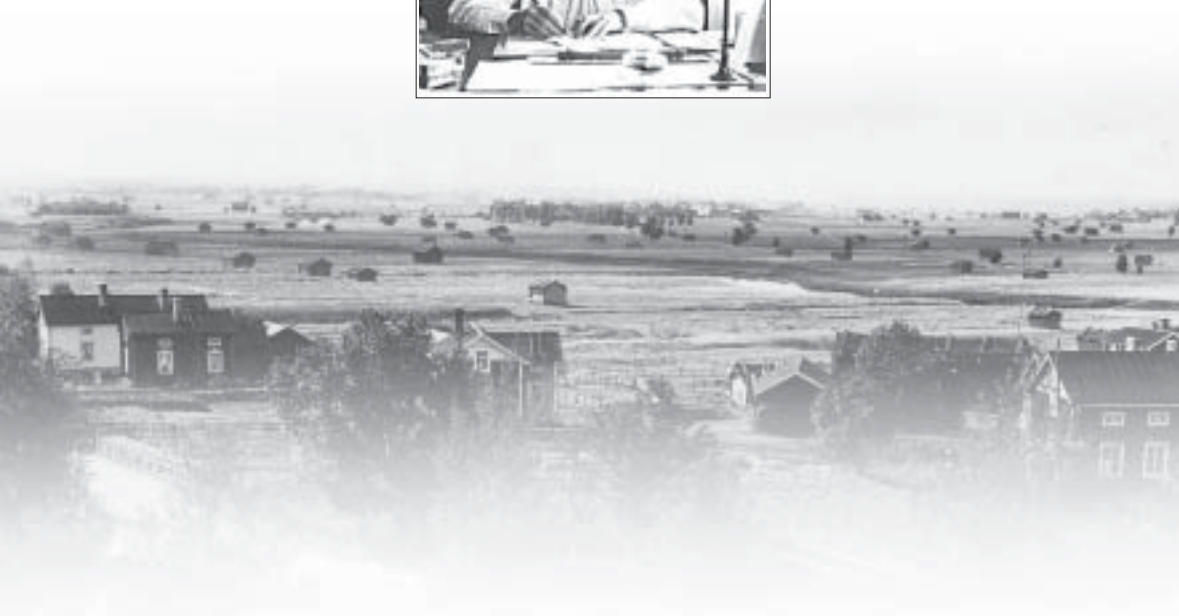

Malax 1914

En undersökning av kommunalläkaren

Hampus Granfelt

om Malaxborna
och deras levnadsförhållanden
i tidigt 1900-tal

Malax museiförening

Lokal- och regionhistoriska bidrag 11

I denna skrift återges en undersökning från 1914, där dåvarande kommunalläkaren Hampus Granfelt mångsidigt studerat Malaxborna och deras levnadsförhållanden. Inte minst gällde det att belysa tuberkulosförekomsten och att genom fysiska mätningar kontrollera kommuninvånarnas tillhörighet till den ädla nordiska rasen – ett sådant forskningssyfte ansågs helt rumsrent på den tiden. Men utöver detta berörs en mångfald olika aspekter av intresse: Malaxbornas personlighetsegenskaper, demografiska fakta, jordägornas och bebyggelsens omfattning och utbredning, byggnadsskick och bostadsförhållanden, brottsförekomst och sedlighet, matvanor mm.

Granfelts undersökning är en unik faktakälla för den lokalhistoriskt intresserade, men också vilken läsare som helst måste finna det givande och tankeväckande att bekanta sig med förhållandena i Malax under ett år för nästan ett sekel sedan. Ett Malax där 85 % av allmogens bostäder omfattar högst två rum, där ungefär tusen kommuninvånare vistas som emigranter i Amerika, där lungsoten årligen kan ta dussintals liv, där fylleri är den vanligaste enskilda formen av kriminalitet, där vanligt folk mestadels går barfota om sommaren och där genomsnittslängden för män och kvinnor inte uppmäts till mer än 169 respektive 157 centimeter.

Frampärmens bilder: Hampus Granfelt i sin läkarmottagning och utsikt västerut från kyrkklockstapeln i Malax (foto Ida Malmberg, troligen på 1920-talet). **Bilden ovan** visar vy österut från klockstapeln med sockenstugan i förgrunden (foto I.A.Holmgren, från 1930-talet). Bilderna ger en föreställning om det gamla Malax. – Malax museiförenings bildarkiv.